

3. Kutsenko, V. (2010). *Sotsial'na bezpeka v konteksti staloho rozvytku* [Social Security in the Context of Sustainable Development]. Publisher Lozovy V.M., Chernigov (in Ukr.).
4. Novikova, O.F., Sidorchuk, O.G., Pan'kova, O.V. et al. (2018). *Stan ta perspektyvy sotsial'noi bezpeky v Ukraini: ekspertni otsinky* [State and perspectives of social security in Ukraine: expert assessments], Kyiv-L'viv (in Ukr.).
5. *GDP by country/ Statistics from the World Bank? 1960-2017*. Available at: <https://knoema.com/mhrzolg/gdp-by-country-statistics-from-the-world-bank-1960-2017>.
6. State Statistics Service of Ukraine (2018). *Economic Activity of Population in Ukraine in 2017*. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 1 Sept 2018) (in Ukr.).
7. European Commission. Eurostat (2018). *Youth. Youth employment. Youth unemployment by sex, age and educational attainment level*. Available at: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database> (Accessed 2 Sept. 2018).
8. Regional Center for European Integration Projects (2018). Education in Ukraine or abroad? What students choose? Available at: <http://europrojects.org.ua/2018/06/28/education-in-ua-vs-eu/> (Accessed 28 June 2018) (in Ukr.).
9. Oksyutenko, O.V. (2014). Youth Health – The Key to Our Future. *Medsestrynstvo [Nursing]*, vol. 4, pp. 8-10 (in Ukr.).
10. Elena Pinchuk foundation (2018). Statistics on HIV/AIDS in Ukraine on 01.05.2018. Available at: http://www.antiaids.org/news/aids_stat/spid-v-ukraine-statistika-na-01012018-11253.html (Accessed 1 Jan 2018) (in Ukr.).
11. Global Star for Tuberculosis – 2018 (2018). Available at: <https://phc.org.ua/news/show/18-veresnya-vooz-vipustila-globalnii-zvit-iz-tuberkulozu-2018> (Accessed 18 Sep 2018) (in Ukr.).
12. UNIAN Information agency (2017). Ukraine ranks first in Europe with regard to the incidence of mental disorders / Ministry of Social Policy. Available at: <https://www.unian.ua/health/country/2179904-ukrajina-posidae-pershe-mistse-u-evropi-za-pokaznikami-psiichnih-rozladiv-minsotspolitiki.html> (Accessed 10 Oct 2017) (in Ukr.).
13. Family under the cover of the Virgin (2017). The crime of youth is the greatest disease of the present. Available at: <https://www.simyapidpokrovom.lviv.ua/zlochynnist-molodi-najbilsha-hvoroba-sohodennya/> (Accessed 30 Apr 2017) (in Ukr.).

УДК 338.24

А. В. Фаїзов, к.е.н., доцент,
Національна академія внутрішніх справ,
м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

Анотація

У статті актуалізується проблема організаційно-правових засад системи публічних закупівель в умовах імплементації вітчизняного законодавства до європейських норм та динамічного розвитку тендерного ринку. Проведено оцінку основних компонентів національної системи закупівель, а саме: законодавчої, інституційної та інформаційної складових. Зосереджено увагу на проблемних аспектах функціонування національної тендерної системи. На основі аналізу європейської та національної тендерної практики проведено синтез потенційних організаційно-правових змін у цій сфері.

Ключові слова: система публічних закупівель, тендер, процедура відкритих торгів, конкурентний діалог, переговорна процедура, процедура з обмеженою участю, учасник, замовник, центральна закупівельна організація, моніторинг.

А. В. Фаизов, к.э.н., доцент,
Национальная академия внутренних дел,
г. Киев

ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ПУБЛИЧНЫХ ЗАКУПОК В УКРАИНЕ

Аннотация

В статье актуализируется проблема организационно-правовых основ системы публичных закупок в условиях имплементации отечественного законодательства к европейским нормам и динамичного развития тендерного рынка. Проведена оценка основных компонентов национальной системы закупок, а именно: законодательной, институциональной и информационной составляющих. Сосредоточено внимание на проблемных аспектах функционирования национальной тендерной системы. На основе анализа европейской и национальной тендерной практики проведен синтез потенциальных организационно-правовых изменений в этой сфере.

Ключевые слова: система публичных закупок, тендер, процедура открытых торгов, конкурентный диалог, переговорная процедура, процедура с ограниченным участием, участник, заказчик, центральная закупочная организация, мониторинг.

Постановка проблеми. Підписання Угоди про асоціацію та входження України в Європейський економічний простір зумовили необхідність перегляду механізмів ведення ділового партнерства держави і бізнесу. Публічні закупівлі як один із різновидів таких відносин не є винятком, що обумовлено їх суспільним значенням як однієї з форм макроекономічного регулювання, функцією якої є задоволення суспільних потреб у товарах, роботах і послугах за державні кошти.

Успішна реалізація суспільної функції публічних закупівель потребує чіткої організації системи функціонування та контролю, створення дієвої нормативно-правової бази, яка б відповідала міжнародним стандартам торговельно-закупівельної діяльності, сприяла підвищенню рівня конкуренції, забезпеченню раціонального витрачання бюджетних коштів та не допускала зловживань у цій сфері. Розбудова ефективної і конкурентоспроможної системи закупівель є частиною нової антикорупційної моделі функціонування вітчизняної економіки та повинна розвиватися разом з нею.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різним аспектам проблематики публічних закупівель в своїх працях приділяли увагу такі вітчизняні науковці, як: І. Влялько, Я. Горбатюк, В. Горин, Л. Катроша, І. Круп'як, Д. Мартинович, В. Малолітнева, О. Мельников, В. Морозов, В. Новаковець, О. Овсянюк-Бердадіна, А. Олефір, М. Остап'юк, Я. Петруненко, Ю. Пивовар, В. Прядко, В. Смиричинський, Н. Ткаченко, Н. Тополенко, О. Юдіцький та ін.

Проте, незважаючи на наявність багатьох публікацій у цій сфері, подальшого дослідження потребують організаційно-правові засади функціонування національної системи закупівель з урахуванням нових вимог європейської і вітчизняної практики, глобалізації тендерного ринку та особливостей економічних перетворень в країні.

Формулювання цілей статті. Метою статті є оцінка основних складових елементів системи публічних закупівель в умовах імплементації вітчизняного законодавства до європейських норм та динамічного розвитку тендерного ринку, а також визначення напрямів подальшого удосконалення елементів організаційно-правового механізму у цій сфері.

Виклад основних результатів дослідження. Система публічних закупівель, яка сформувалася в Україні після переходу національної економіки на ринкові засади функціонування, була вкрай неефективною і дискримінувала саму роль цього інструмента в економічних процесах. Недосконалість правового підґрунтя та відсутність конкурентних підходів створили передумови для формування корупційних схем, які завдавали мільярдних збитків. За оцінками експертів, через завищені ціни та непрозорі механізми держава щороку втрачала близько 50 млрд грн коштів платників податків. Негативний соціально-економічний контент публічних закупівель в суспільстві потребував радикального перегляду їх нормативного та організаційного забезпечення, особливо ця вимога стала вкрай актуальною на фоні євроінтеграційних процесів та імплементації вітчизняного законодавства з правовими нормами ЄС.

Система публічних закупівель в Україні включає в себе законодавчу, інституційну та інформаційну компоненти. Законодавча складова – низка законів і підзаконних актів, що формують правове поле для проведення та регулювання закупівель. Сьогодні відбувається гармонізація вітчизняного тендерного законодавства до стандартів, які закріплені в нормативних актах Європейського парламенту. Результатами законотворчої діяльності цієї інституції в галузі закупівель стали: Директива 2014/24/ЄС від 26.02.2014 р. про здійснення закупівель в державному секторі, Директива 2014/25/ЄС від 26.02.2014 р. щодо закупівель у сфері комунального господарства, Директива 2014/55/ЄС від 16.04.2014 р. про електронне інвойсування в державних закупівлях, Директива 2014/23/ЄС від 26.02.2014 р. про укладання договорів концесії та ін. [1].

Згідно із статтею 152 Угоди про асоціацію, Україна зобов'язалася розробити комплексні заходи для імплементації положень глави 8 розділу IV[2]. Цей процес розпочався з розпорядження Кабінету Міністрів України «Про стратегію реформування публічних закупівель («дорожню карту»)» від 24.02.2016 р. і прийняттям низки нормативно-правових актів, основним серед яких став Закон України «Про публічні закупівлі» від 12.04.2016 р. [3; 4]. Закон визначає основні принципи та процедури, які застосовуються в цій сфері. Однією з його особливостей є встановлення принципу недискримінації учасників, який відповідає правилам ЄС та вимогам Угоди про державні закупівлі СОТ, до якої Україна приєдналася в 2016 році [5].

Законодавчо передбачено три процедури проведення закупівель: відкриті торги, конкурентний діалог та переговорна процедура. Основною процедурою є відкриті торги, які передбачають необхідність щонайменше двох учасників для проведення електронного аукціону. Варіацією цього типу є процедура відкритих торгів з публікацією англійською мовою, що застосовується для закупівель вартістю від 133 тис. євро для товарів і послуг і 5,15 млн євро – для робіт. У цьому разі учасники аукціону є відомими на момент його початку, оскільки завантажена ними документація проходить попередню кваліфікацію, проте до початку торгів прихованими залишаються цінові пропозиції. У переговорній процедурі проведення аукціону не передбачено, а у конкурентному діалозі цей процес відбувається лише на другому етапі, коли подаються остаточні цінові пропозиції [3].

Процедури закупівель застосовуються за чітко визначених умов, що можна назвати позитивною ознакою законодавства, проте, як показує практика, вони потребують подальшого вдосконалення. Зокрема, передбачаються зміни до діючого закону, які нададуть можливість замовнику використати переговорну процедуру з постачальником «останньої надії» для закупівлі енергії або природного газу. Це дозволить вирішувати критичні ситуації, коли попередній постачальник не зміг чи відмовився виконувати умови договору. Крім того, планується розширити підстави для застосування переговорної процедури щодо придбання майна підприємств-банкрутів або фірм, які ліквідуються.

У майбутньому є намір запровадити торги з обмеженою участю. Процедура буде застосовуватись для закупівель, які потребують обов'язкової попередньої оцінки технічних й фінансових можливостей учасників. Оголошуючи таку процедуру, замовник повинен буде оприлюднити спочатку всі кваліфікаційні критерії, методику їх оцінювання та мінімально допустимий рівень показників. За результатами попереднього відбору до участі запросять не менше трьох учасників, які подадуть пропозиції із зазначенням ціни і серед яких буде проводитися аукціон.

Згідно з Директивою 2014/24/ЄС від 26.02.2014 р. торги з обмеженою участю застосовуються у випадках, коли замовник першочергово орієнтується на якість, а не лише на ціну, особливо це важливо при закупівлі послуг і виконанні робіт певного рівня складності [1]. З цього приводу доречною є думка фахівців щодо звужених підстав застосування нецінових критеріїв оцінки переможця, внаслідок чого основним чинником відбору є ціна [6]. Практика закупівель показує, що орієнтація лише на ціновий критерій має певні недоліки. Занижена ціна пропозиції – індикатор корупційних ризиків, адже вона може не враховувати потенційні затрати на експлуатацію та обслуговування предмета закупівлі в майбутньому або ж створює ризик перегляду договору в бік підвищення ціни. З метою врахування вищезазначених недоліків, експерти проекту ЄС з реформування публічних закупівель та Міністерства економічного розвитку та торгівлі України (далі – МЕРТУ) представили нову редакцію Закону України «Про публічні закупівлі». Новинкою цього проекту стане поняття «аномально низька ціна» – переможна цінова пропозиція, що на понад 40% відрізняється від середнього значення тендерних пропозицій на початковому етапі аукціону або на 30% – від наступної пропозиції. У такому разі замовник буде мати право вимагати протягом робочого дня надати обґрунтування такої низької ціни. Якщо учасник такого обґрунтування не надасть, то його пропозиція буде відхилитися. Також передбачається застосування концепції «життєвого циклу», коли крім цінового критерію будуть братися до уваги й інші витрати замовників під час використання предмету закупівлі.

Таким чином, оцінювання ефективності публічних закупівель повинно здійснюватися на основі зіставлення сукупних вигод і витрат упродовж усього періоду корисної експлуатації блага, яке закуповується. Тому законодавчі зміни сприятимуть застосуванню правила «оптимального співвідношення ціни та якості» [6].

На тендерних ринках ЄС існує тенденція до об'єднання попиту з боку замовників для досягнення економії від ефекту масштабу. В цьому напрямі розвивається також і національний тендерний ринок. Адже логічним продовженням реформ стають нові

інструменти – центральні закупівельні організації (далі – ЦЗО). ЦЗО кваліфіковано організовують тендер за рамковими угодами в інтересах замовників, отримуючи від них замовлення на проведення закупівель, та об'єднують їх у великі лоти. Така практика централізованих торгів сприятиме вивільненню значних фінансових, технічних, а саме головне – людських ресурсів. Понад те, на ці організаційні одиниці в майбутньому покладуть завдання формувати електронні каталоги – систематизовані бази пропозицій для типових товарів та послуг. Міжнародний досвід вказує, що наявність таких електронно-інформаційних ресурсів значно оптимізує процес придбання стандартизованих товарів та послуг.

В Україні як пілотні проекти, працюють центральні закупівельні організації: державна установа «Професійні закупівлі» та державне підприємство «Медичні закупівлі України». Враховуючи успішний досвід функціонування цих пілотних проектів, МЕРТУ хоче забезпечити правову основу для розбудови низки ЦЗО на регіональному рівні. З цією метою завершено розробку проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про особливості створення та діяльності централізованих закупівельних організацій». Проте, на думку громадських організацій, централізовані закупівлі необхідно буде посилено контролювати аби не допустити корупційних схем, надмірної концентрації купівельної спроможності та забезпечити прозорість і конкуренцію на ринку.

Інформаційний компонент системи публічних закупівель – єдина інформаційна база. В Україні таким інформаційним ресурсом є веб-портал уповноваженого органу – prozorro.gov.ua, функціонал якого регулюється постановою Кабінету Міністрів України «Про порядок функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків» від 24.02 2016 р. №166 [7]. В цілому варто виокремити Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 01.05.2015 р., який став основою реформування сфери закупівель з використанням інформаційних технологій. Цей нормативно-правовий акт визначає засади розкриття інформації державою, зокрема й у формі відкритих даних на веб-порталі уповноваженого органу [8]. На основі аналізу відкритої інформації неурядові організації здійснюють всеохоплюючий громадський нагляд та інформують органи, уповноважені здійснювати контроль, про виявлені порушення у сфері закупівель та недоліки в роботі електронної системи [9; 10; 11].

Інституційна складова системи закупівель характеризується наявністю відповідних органів та організацій, які відповідають за формування, функціонування та контроль у системі публічних закупівель. Зокрема, МЕРТУ – це уповноважений орган, який реалізує низку функцій у цій сфері. Однією з них є підготовка проектів законів, інших регламентних документів для нормалізації процесу проведення тендерів, забезпечення системності здійснення процедур та їх застосування. Наступна важлива функція – аналітична. МЕРТУ здійснює загальний нагляд за процесом закупівель, готує різноманітні аналітичні звіти та розробляє пропозиції для вдосконалення системи. Крім того, уповноважений орган реалізує організаційну функцію. Її сутність полягає в адмініструванні електронного порталу закупівель та організації різноманітних навчально-методичних заходів. Саме тому в міністерстві створений департамент регулювання публічних закупівель, основним завданням

якого і є виконання вищезазначених функцій.

З метою захисту прав учасників та дотримання нових принципів ведення закупівель створено незалежний орган оскарження, який розглядає скарги на дії замовників. В Україні таким органом є Антимонопольний комітет України (далі – АМКУ) [3]. У його складі функціонує постійно діюча адміністративна колегія з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері закупівель. Ця інституція є своєрідним судовим органом щодо проведення торгів, а її рішення – визначальним. АМКУ відіграє основну роль в боротьбі з випадками змови при закупівлях, що регулюється відповідними Законами України: «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001р. та «Про Антимонопольний комітет України» від 26. 11. 1993 р. [12,13]. У випадку, коли така змова доведена, компанія порушник штрафується. Розмір штрафу може становити до 10% виручки за рік, який передував року розгляду такої скарги. Понад те, компанію, яку визнали змовником, позбавляють права щонайменше на 3 роки брати участь у закупівлях.

Контрольна функція реалізується низкою державних органів. Так, відповідно до змін до Закону України «Про публічні закупівлі» від 21.12.2017р. моніторинг публічних закупівель здійснює Державна аудиторська служба України (далі – ДАСУ) [14]. Вона є органом виконавчої влади з питань всебічного і послідовного фінансового контролю та аудиту господарських операцій у сфері публічних закупівель. ДАСУ перевіряє правильність процедури проведення закупівель і чи фінансові операції, які були здійснені з переможцем, відповідають чинному законодавству. Крім того, цей орган має право складати адміністративні протоколи і накладати відповідні штрафи на порушників, проводити спеціальні та зустрічні перевірки [3,15].

Контроль за витрачанням коштів замовників здійснює Державна казначейська служба України (далі – ДКСУ). До того як проводиться сама оплата по закупівлях, ДКСУ перевіряє релевантність інформації та аналізує договори з переможцями тендерів [3]. З цією метою використовується інформація веб-порталу уповноваженого органу, перевіряється, наскільки повний наданий перелік документів, чи відповідає ціна договору закупівлі ціні, по якій переміг учасник тендеру.

Таким чином, як свідчить європейська та національна практика публічних закупівель, досягнення їх соціально-економічних цілей можливе лише у разі встановлення єдиних для всіх прозорих правил та процедур закупівель, організації чіткої системи функціонування та всеохоплюючого моніторингу процесів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Реформування системи публічних закупівель, що розпочалося після підписання асоціації з ЄС, стало успішним прецедентом результативної взаємодії громадянського суспільства, держави та бізнесу. Нове законодавство дозволило об'єднати всіх замовників, учасників та контролюючі органи в єдиній електронній системі, яка покриває всі типи і етапи процедур. Сформувалися стандарти відкритих даних, які дали рівний доступ до інформації та дозволили всім зацікавленим суб'єктам здійснювати нагляд за закупівельним процесом, зробивши його максимально прозорим та відкритим. Розвиток конкуренції на тендерному ринку створив передумови для раціонального

використання бюджетних коштів та кращого задоволення суспільних потреб. Приєднання України до Угоди СОТ про державні закупівлі (GPA) дало можливість вітчизняним виробникам долучитись до глобального ринку та брати активну участь у публічних закупівлях інших країн. Оновлений організаційно-інформаційний компонент тендерної системи дозволяє постійно розширювати сферу його застосування, зокрема веб-портал «Prozorro» використовують вже не тільки для закупівель товарів, робіт і послуг, а й впровадження прозорих механізмів оренди чи продажу державного майна.

Проте, незважаючи на здобутки та позитивну динаміку функціонування національної системи закупівель, тендерна практика свідчить про необхідність перманентного вдосконалення її організаційно-правового механізму з метою формування якісних елементів нової антикорупційної моделі економіки.

Список використаних джерел:

1. Збірник директив ЄС з питань державних закупівель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/eu-pp-directives-compendium_ukr.pdf.
2. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
3. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 р. №922-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
4. Про стратегію реформування публічних закупівель («дорожню карту») : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р № 175-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>.
5. Про приєднання України до Угоди про державні закупівлі : Закон України від 16 березня 2016 р. № 1029-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_056.
6. Олефір А. О. Проблеми публічних закупівель крізь призму Європейського досвіду [Електронний ресурс] / А. О. Олефір // Теорія і практика правознавства. – 2017. – Вип. 1 (11). – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2017_1_7.
7. Про порядок функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. №166 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/166-2016-%D0%BF>.
8. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 01 травня 2015р. № 2939-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
9. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 лютого 2012 р. № 4572-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
10. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. №393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
12. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII [Електронний ресурс].– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>.
13. Про захист економічної конкуренції :Закон України 11 січня 2001р. № 2210-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
14. Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законів України щодо здійснення моніторингу закупівель : Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2265-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2265-19>.
15. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. №43 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>.

Anatolii Faizov, PhD, Associate Professor,
National Academy of Internal Affairs,
Kyiv

ORGANIZATIONAL AND LEGAL PRINCIPLES OF PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM FUNCTIONING IN UKRAINE

Summary

The article deals with the problem of organizational and legal principles of public procurement system under the conditions of the implementation of national legislation to the European norms and dynamic development of tender market; the main components of national procurement system were assessed, such as: legislative, institutional and informational elements. The focus is on the problem aspects of national tender system functioning. According to European and national tendering practice, the synthesis of potential organizational and legal changes in this area was conducted.

Key words: public procurement system, tender, open tender procedure, competitive dialogue, negotiation procedure, restricted procedure, participant, customer, central purchasing organization, monitoring.

References:

1. *Collection of EU Procurement Directives* (2015). Available at: http://eupublicprocurement.org.ua/wp-content/uploads/2015/02/eu-pp-directives-compendium_ukr.pdf (in Ukr.).
2. *ASSOCIATION AGREEMENT between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine, of the other part* (2014). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (Accessed 27 June 2014) (in Ukr.).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). *About public procurement*, Law of Ukraine of 25.12.2015 № 922-VIII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19> (in Ukr.).
4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016). *About the strategy of public procurement reform ("Roadmap")*, Resolution of 24.02.2016 № 175-p. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80> (in Ukr.).
5. Verkhovna Rada of Ukraine (2016). *Accession of Ukraine to the agreement on government procurement*, Law of Ukraine of 16.03.2016 № 1029-VIII. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_056 (in Ukr.).
6. Olefir, A.O. (2017). Problems of public procurement in comparison with european experience. *Teoriia i praktyka pravoznavstva [Theory and Practice of Law]*, vol. 1 (11). Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2017_1_7 (in Ukr.).
7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016). *About the procedure for the functioning of the electronic procurement system and the authorization of electronic platforms*, Decree of 24.02.2016 №166. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/166-2016-%D0%BF> (in Ukr.).
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). *About access to public information*, Law of Ukraine of 01.05.2015 №2939-VI. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>(in Ukr.).
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2015). *About public associations*, Law of Ukraine of 22.02.2012 № 4572-VI. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>(in Ukr.).
10. Verkhovna Rada of Ukraine (1996). *About the appeal of citizens*, Law of Ukraine of 2.10.1996 № 393/96-VR. Available at: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80> (in Ukr.).
11. Verkhovna Rada of Ukraine (1992). *About information*, Law of Ukraine of 2.10.1992 № 2657-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (in Ukr.).
12. Verkhovna Rada of Ukraine (1993). *About Antimonopoly committee of Ukraine*, Law of Ukraine of 26.11.1993 № 3659-XII. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (in Ukr.).
13. Verkhovna Rada of Ukraine (2001). *About the protection of economic competition*, Law of Ukraine of 11.01.2001 № 2210-III. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (in Ukr.).
14. Verkhovna Rada of Ukraine (2017). *About amendments to the Law of Ukraine "About public procurement" and some other laws of Ukraine on the monitoring of procurement*, Law of Ukraine of 21.12.2017 № 2265-19. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2265-19> (in Ukr.).
15. Cabinet of Ministers of Ukraine (2016). *About the approval of the Regulation about the State Audit Service of Ukraine*, Decree of 3.02.2016 № 43. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF>(in Ukr.).

